Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 24. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 1-го ЛЮТОГО 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 1, 1977 No. 24. VOL. LXXXIV.

ПРЕЗИДЕНТ КАРТЕР ПОГОДЖУЄТЬСЯ З ПЕРЕСТОРОГОЮ ДЕРЖАВНОГО ДЕПАРТАМЕНТУ ПРОТИ ПОРУШУВАННЯ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ. МОСКВА НАЗИВАЄ ПЕРЕСТОРОГУ „НЕСМАЧНОЮ ГРОЮ". АНДРЕЙ САХАРОВ В ЛИСТІ ДО ПРЕЗИДЕНТА КАРТЕРА ПРОСИТЬ ЙОГО „ПІДНЕСТИ СВІЙ ГОЛОС" В ОБОРОНІ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ, МІЖ ЯКИМИ НАЗИВАЄ ГОЛОВНО УКРАЇНЦІВ

Роковини Відновлення Української Державности в Клівленді

Клівленд (О. Макогін).— Українська громада великого Клівленду величаво відзначила історичну подію—59 річницю відновлення Української Народної Республіки. Молоде українське покоління, яке України ніколи не бачило, називає це свято Днем Української Незалежности.

Підготовкою і влаштуванням свята займалися Українські Злучені Організації (УЗО) — Відділ УККА під проводом діяча — адвоката д-ра Богдана Футея. Саме в історичний день 22-січня 1976 р. у великій залі будинку середньої школи при парафії св. Йосафата українці великого Клівленду відзначили торжественно Роковини Січневих Актів. Свято відкрив голова УЗО д-р Б. Футей, а д-р Юрій Оришкевич виконав американський гимн. Слідував Святочний Апель Комбатантських, молодечих і громадських організацій під командою бувшого вояка Української Національної Армії Л. Кусяки. Після Апелю д-р Футей представив гостей за почесним столом: місцевих священиків обох віровизнань, конгресменку Роз Окар, шерифа Михайла Ярoша, секретаря суду у Пармі В. Шіпку, д-ра В. Базарка та ін. Повідомив, що губернатор стейту Ровдс надіслав проклямацію, в якій День 22 січня проголосив Українським Днем в Огайо. Дещо пізніше під час програми свята ввійшов на залю великий приятель українців, посадник Клівленду, Р. Перк. Він особисто вручив проклямацію Українського Дня від Управи міста та привітав зі святом. Зауваживши у залі проф. д-ра Михайла Папа, посадник Перк заявив, що багато відомостей про поневолені народи, а українців зокрема — завдячує проф. М. Папові. Посадника Парми представляв на святі Володимир Шіпка, який також вручив проклямацію Українського Дня у Пармі. На будівлях міських управ Клівленду і Парми 22 січня були виставлені українські національні прапори.

Святочну промову виголосив адвокат д-р Володимир Базарко. Він коротко з'ясував історичний перебіг подій віднови Української Держави в 1918 р. та підкреслив заслуги тих, що цю Державу відновлювали. Це був вияв державницько-самостійницьких традицій українського народу. Доповідач підкреслив, що накинена російським окупантом теперішня форма української держави під назвою УССР — не є держа-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Січневі Роковини в Коговзі

Коговз, Н. Й. (І. Дурбак) — Заходом Окружного Комітету Відділів УККА Олбанської Округи: Амстердам, Ботервліт-Коговз і Трой відбулася тут в Українському Клюбі 23-го січня ц.р., Січнева академія з участю українців цілої округи. Голова Окружного Комітету п. Ярослав Кушнір відкрив академію вступним словом. Відтак відбувся апель молоді Пласту і СУМА,що виступили в однострях із прапорами. Пластунка Діана Боднар прочитала 4-ий Універсал Української Центральної Ради Діти української католицької школи парохії свв. Петра й Павла в Коговзі під керівництвом сестри Лаври Палки, ЧСВВ, виконали ії кантату „У храмі св. Юра" до слів Б. Лепкого. Крім дітей виступили: о. митрат В. Андрушків, сестри Соломія й Лавра, учителька У. Омецінська й А. Кайлі. При фортепіяні Любомир Поповський, скрипка — Г. Тарасенко, бубни–Ст. Лемеш і Н. Бенсон, дзвони — Д. Варениця, співали сольо Михась Поповський і І. Тарасенко. Це вперше виконали в Коговзі цю кантату про Великого Митрополита Андрія Шептицького, про його історичну проповідь у Львові у вересні 1914 р., як Львів зайняла царська армія.

Відтак шкільні діти прочитали проклямацію мейора Коговзу п. Кенестрері з нагоди „Українського Дня" — 59-ліття проголошення самостійности Української Народньої Республіки. Діти читали по черзі, по одному реченні.

Діти Школи Українознавства в Ботервліті під керівництвом учительки З. Білас виконали збірну деклямацію „Ми є діти україні". Співучий гурток студенток „Кобза" під керівництвом Я. Кушніра, що акомпанював на гітарі, проспівав низку українських патріотичних пісень „Монтаж 22 Січня".

Директор Школи Українознавства Олбанської Округи у Ботервліті Володимир Літинський прочитав доповідь про події в Україні від початку революції в 1917 р. аж до Акту 22 Січня 1918 р. Вкінці голова Я. Кушнір подякував усім виконавцям і гостям. Співом українського національного гимну закінчено цю академію, що залишила тривалі враження серед численної публіки, що заповнила залю Українського Клюбу.

Мистецькі декорації кисті Михайла Крушельницького: посередині — тризуб, по боках — храм св. Софії та храм св. Юра, — скріпляли святочний настрій академії. Наша дітвора й молодь, що виконала переважну частину програми, заслужили собі вповні на оплески вдячної публіки, що раділа удатними виступами надійного молодого покоління.

Вашінґтон. — Не зважаючи на рідкісні в Америці сильні морози і снігові, що створили ряд економічних проблем,зокрема енергетичних, Америка й у великій частині світ стояли протягом останнього кінця тижня під знаком „діялогу", що досить несподівано зав'язався між Вашінґтоном і Москвою в справі порушування людських прав в Совєтському Союзі та першої офіційної американської перестороги проти порушування тих прав.

Справа почалася це минулої середи, 26-го січня, як державний департамент у Вашінґтоні виступив з формальним обвинуваченням Чехо-Словаччини за порушення постанов підписаної в 1975-му році Гельсінкської Декларації щодо людських прав, а чергового дня, в четвер 27-го січня, цей же Державний Департамент досить гостро засудив та перестеріг совєтський уряд за його погрози д-рові Андреєві Сахарову, відомому вченому та оборонцеві людських прав в Совєтському Союзі.

Чергового дня, в п'ятницю 28 січня, преса опублікувала текст листа д-ра Сахарова до президента Картера (поданий на іншому місці також у цьому числі „Свободи"), в якому він закликає президента Картера „підняти свій голос" в обороні політв'язнів Совєтського Союзута називає 15 найбільш відомих таких політв'язнів, між ними більшість українців. Того ж дня стало відомо, що совєтський амбасадор у Вашінґтоні, Анатолій Добринін, негайно після опублікування американської перестороги в справі Сахарова, телефоном викликав державного секретаря Сайруса Венса, щоб запротестувати проти тієї перестороги, а довідався, що Венс не був про цю перестрогу поінформований перед її проголошенням, хоча її не відкликав і не сказав, що з нею не погоджується.

Негайно після того в суботу, 29-го січня, совєтське пресове Агентство ТАСС у статті свого коментатора в закордонних справах Юрія Корнілова назвало пересторогу Державного департаменту „несмачно (ансейворі) грою", без уваги на те, чи ця перестрога була вияснена, ця перестрога була винесена за відомом чи без відома Венса,обвинувачуючи рівночасно західніх кореспондентів у Москві, що вони „роздувають („стрінґ ап" тему дисидентів" своїм звідомленням про їх положення.

ВИСТУП ПРЕЗИДЕНТА КАРТЕРА

Кульмінацією цього розвитку була заява самого президента Картера в неділю, 30 січня, який під час відвідин Пенсильвенії заявив кореспондентам, що хоча він також не був попереджений про пересторогу Державного Департаменту Совєтському Союзові в справі Сахарова, то тим не менше ця перестрога „відповідає моєму наставленню". Щобільше, президент Картер заявив, що „ми не відступимо від справи людських прав", та що заяву, яку видав Державний Департамент, правдоподібно повинен був скласти він сам, або державний секретар Сайрус Р. Венс.

Очевидно, що заява президента Картера викликала найширший відгомін та багато коментарів. Загально вважається, що цей виступ можна всіляко коментувати, що цілком певно і станеться. Вже тепер звертається увагу, що в теперішніх обставинах президент Картер вважає, що Совєтський Союз можна і треба критикувати, але коли мова про критичні урядові виступи, то їх треба обмірковувати на найвищому урядовому рівні. На завваги, що для Совєтського Союзу було б легше прийняти критику з боку підрядних урядовців, президент Картер коротко відповів, що все це залежить від відносин, які він має з Брежнєвим. Дальше президент Картер підкреслив важливість того, щоб у Москві здавали собі справу з „нашого глибокого зобов'язання щодо людських прав з одного боку, а нашої інклінації бути в мирі зі Совєтським Союзом з другого.

АРКТИЧНА ЗИМА СПРИЧИНИЛА ВЕЛИКІ ШКОДИ В ЗСА

Вашінґтон.—Снігові і хвиля полярного холоду, що охопили середньо-західні і східні стейти ЗСА, спричинили великі шкоди для економіки і особисті невигоди мільйонам людей. Від Ілліной до північної частини Атлантійського побережжя температура раптово спала нижче зера,в багатьох частинах країни взяли льодові вітри, які перетворили снігові бурі у справжнє лихо. На пограниччі Канади, зокрема в стейті Міннесота, температура вже від двох тижнів показує 30-40 степ. нижче зера за Фаренгайтом, а в Чікаго температура нижче зера триває вже 35 днів. Багато фабрик і великих підприємств, як також шкіл припинили всяку працю і зайняття, звільнюючи з праці тисячі робітників. Згідно з урядовою статистикою, вже понад 700,000 робітників втратили працю у зв'язку з гострою зимою і недостачею опалу, зокрема природного газу, брак якого найбільше відчувають стейти Пенсильвенія, Ню Джерзі, Ню Йорк та інші. Губернатори згаданих стейтів проголосили виїмковий стан.

ЛИСТ Д-РА САХАРОВА ДО ПРЕЗИДЕНТА КАРТЕРА

Вашінґтон. — Подаємо текст листа, що його написав совєтський дисидент Андрей Д. Сахаров до президента Картера. Лист був написаний російською мовою і його переклали дружина д-ра Сахарова та його приятелі в Москві, пересилаючи його Президентові ЗСА за посередництвом Державного Департаменту:

Дорогий Пане Картер:

Це дуже важливо боронити тих, які страждають із-за своєї боротьби безніякого насильства—за одвертість, справедливість, за знищені людські права. Наш і Ваш обов'язок — боротися за них. Я думаю, що багато залежить від цієї боротьби —довір'я поміж людьми, довір'я у високі обіцянки і остаточний вислід—міжнародна безпека.

Ми тут маємо важку, майже невиносиму ситуацію—не тільки в СССР, але також у всіх країнах Східньої Европи.

Тепер, перед конференцією у Београді і в умовинах зростаючої боротьби за людські права у Західній Европі та в СССР, власті не хочуть зробити ніяких поступок у напрямі найбільш істотних людських прав (свобода переконання та інформації, свобода совісти, свобода у виборі країни для свого перебування і т.п.) Вони посилюють репресії і намагаються компромітувати дисидентів. Вони переслідують Групу Сприяння Виконанню Гельсінкської Угоди в Москві і в Україні. Зокрема вартим уваги повинен бути факт провокації у підземці в Москві, якій треба енергійно протиставитися (ми порівнюємо це з вогнем в Райхстагу в 1933 році та з убивством Кірова в 1934 році).

Це дуже важливо, щоб Президент ЗСА продовжував свої зусилля у напрямі звільнення цих людей, які вже відомі американській публіці, і щоб ці зусилля не були даремні. Це дуже важливо продовжувати боротьбу за важко хворих і за жінок—політичних в'язнів. Детальні інформації про них знаходяться у „Хроніці Поточних Подій".

Я маю поважні проблеми

(Закінчення на стор. 3-ій)

„СТВОРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРУПИ В УМОВАХ УССР — ЦЕ АКТ ВЕЛИКОЇ МУЖНОСТИ"— ЗАЯВЛЯЮТЬ ЧЛЕНИ МОСКОВСЬКОЇ ГРУПИ

Ню Йорк (Пресова Служба ЗП УГВР). — З СССР продістався новий документ, а саме:заява Московської Групи Сприяння Виконанню Гельсінкських Угод в обороні подібної Української групи, що створилася в Києві.

Подаємо повний текст заяви:

„9 листопада 1976 року створилася Українська Група Сприяння під головуванням відомого поета та суспільного діяча Миколи Руденка.

Ми звертаємо увагу на те,що ті, хто на території України намагаються збирати і передавати громадської інформації про порушення прав людини, а зокрема ті, які хочуть передавати такі інформації головам держав — зустрічаються з незвичайно важкими перешкодами, — а це суперечить духові і букві Гельсінкських Угод.

Не дивлячись на те, що формально Україна є повноправним членом Об'єднаних Націй, її не запросили нанараду в Гельсінкі; в її столиці на ділі немає кореспондентів західньої преси; фактично там теж немає дипломатичних представників, що могли б приймати інформації. Спроби посилати поштою інформації про порушення Кінцевого Акту, що говорить про людські права не дають результатів, бо ми маємо докази, що листи такого змісту не доходять до адресантів.

Створення Української Громадської Групи в обставинах, що панують в Україні, є актом великої мужности. —

В перший день створення групи був зорганізований бандитський напад на помешкання Миколи Руденка і тоді каменем поранили члена групи, Оксану Мешко.

Ми звертаємо увагу на небезпеку вживання кримінальних засобів у відношенні до тієї Групи, створення і діяльність якої строго відповіда духові і букві Кінцевого Акту і проти якої важко розпочати судове переслідування. Ми просимо світову громадськість виступити на захист Української Групи і на майбутнє не випускати її зі свого поля зору.

Група Сприяння Виконанню Гельсінкських Угод в СССР буде допомагати Українській Групі в передачі інформацій кореспондентам і представникам голів держав, які підписали Кінцевий Акт.

Ми надіємося, що уряди будуть відверто і офіційно приймати інформації про порушення статтей Кінцевого Акту, що говорить про людські права, від Української Громадської Групи для Сприяння Виконанню Гельсінкських Угод.

12 листопада 1976

Л. Алексеева,
М. Ланда,
Ю. Орлов,
А. Гінзберг,
А. Шаранський,
В. Слепак".

КОМІТЕТИ ОБОРОНИ МОРОЗА ВІДБУЛИ КОНФЕРЕНЦІЮ, СТВОРИЛИ КООРДИНАЦІЙНУ КОМІСІЮ

Філядельфія (УІС „Смолоскип"). — З ініціятиви місцевого Комітету Оборони Валентина Мороза в суботу, 29-го січня, відбулася тут перша ділова конференція комітетів, організацій і груп ЗСА і Канади, які діють під різними назвами і які займаються обороною В. Мороза та інших українських політичних в'язнів, людських і національних прав в Україні. В конференції, яка відбулася в приміщенні Менор коледжу, взяли участь такі комітети і групи: Комітет оборони В. Мороза (Філядельфія, Торонто, Монтреаль, Вашінґтон, Ню Джерзі), Комітет оборони українських політичних в'язнів в Ню Арку, „Смолоскип" — організація оборони людських прав в Україні (Балтимор-Клівленд), Комітет оборони радянських політичних в'язнів (Ню Йорк).

Конференцію проводила президія в складі: Уляна Мазуркевич — голова, д-р Ігор Кошман — заступник, Уляна Ольшанівська, секретар. Конференцію вітали і були на частині нарад: проф. д-р Петро Стерчо, голова місцевого Відділу УККА, проф. д-р Богдан Гнатюк, голова Комісії досліду сучасної України при централі УККА, і вітали присутніх в надії, що Комітети і Групи будуть діяти в близькій співпраці з УККА.

Також присутній на частині конференції був В. Нізовий, який заініціював у Філядельфії петицію американських правників в обороні В. Мороза та інших українських політв'язнів.

Конференція проходила в дружній та інтенсивній атмосфері, а численні учасники, які прибули до Філядельфії, не зважаючи на снігові і морози, конструктивно підходили до розв'язки різних проблем, які відносяться до справи оборони українських політв'язнів, зокрема оборони В. Мороза. Ціла конференція була поділена на три частини: в першій частині обширно звітували про діяльність поодиноких комітетів і груп; в другій частині обговорено і прийнято одноголосно правильник конференції; а в третій — учасники представили різні проєкти дальшої діяльності, які після дискусії були прийняті шляхом голосування і стали постановами конференції.

Правильник конференції складається з чотирьох точок: 1. Конференція відбувається два рази в році, або в міру потреби; 2. Цілями конференції є: а) плянування оборони українських політв'язнів в СССР; б) координування оборонних акцій комітетів, організацій і груп; в) обмін досвідом і взаємна допомога в діяльності. 3. В Конференції беруть участь по одному делегатові з правом голосу від кожного діючого комітету, організації і групи, основною ціллю яких є оборона українських політичних в'язнів та національних і людських прав в

(Закінчення на стор. 4-ій)

Пол Варнке очолюватиме комісію переговорів з СССР

Вашінґтон. — Пол Варнке, колишній високий урядовець секретаріяту оборони, який доради́ував ЗСА стосувати політику „обопільної стриманости" в переговорах з СССР і зменшення обидвома сторонами запасів атомової зброї, був найменований президентом Картером на репрезентанта ЗСА у переговорах зі Совєтським Союзом про скорочення стратегічної зброї. Він також виконуватиме функцію директора агенції розброєння і збройного контролі в теперішній Адміністрації. Вибір П. Варнке на це важливе становище не був припадковим. Він вказує на те, що президент Картер не тільки хоче довести переговори до успішного закінчення і підписання відповідного договору про скорочення стратегічної зброї між ЗСА і Совєтським Союзом, але також бажає добитися раніше про пoновного скорочення запасів атомових бомб. Номінація Варнке мала бути проголошена публічно в понеділок, 31-го січня ц.р., державним секретарем Сайрусом Венсом.

Амбасадор ЗСА до ОН Андрю Янг відвідає африканські країни

Вашінґтон. — Конгресмен Андрю Янг, демократ з Джорджії, який раніше був найменований президентом Картером на становище амбасадора до Об'єднаних Націй, що є становище в неділю, 30 січня ц.р., членом Найвищого Суду Таргудом Маршаллом, якого Янг знав ще з дитинства і служав його судових справ у Ню Орлінсі. Церемонія заприсяження відбулася в Білому Домі. Президент Картер дуже позитивно висловився про здібності амбасадора Янга, кажучи, що він є один з кращих, яких знав, з державної служби. У вівторок, 1-го лютого ц.р., амбасадор Янг виїде у 10-денну поїздку до країн Африки.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montbomery Street, Jersey City, N.J. 07303. Application to change frequency to "Daily except Mondays and holidays" pending at Jersey City, New Jersey.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Передбачений бумеранг

В Совєтському Союзі і поза його кордонами кружляє сьогодні багато документального матеріялу, що відноситься до оборони людських прав в СССР та інших комуністичних держав, із засудом урядів тоталітарних держав за нехтування постанов Гельсінкської Декляpaції, яку вони підписали і біля якої зчиняли багато шуму, приписуючи собі чимало заслуг у скликанні конференції для справ безпеки і співробітництва у Фінляндії в 1975 році. Московська Група нагляду за додержанням гельсінкської домовлености — Ґінзбурґ, Григоренко, Корчак, Ланда, Орлов, Слєпак та інші, стверджувала, що на підставі аналізи, яку провела згадана група і такі ж групи у республіках, совєтський уряд не має зовсім наміру здійснювати свої міжнародні зобов'язання щодо прав людини. В численних документах, які були опубліковані після цієї аналізи, стверджувалося, що тепер, як і раніше, в тюрмах і численних концтаборах перебувають сотні політичних в'язнів — людей засуджених тільки за політичні, етичні і релігійні переконання чи за спроби „нелегального" інформування громадськости про беззаконня влади. В документах виразно стверджується, що репресії проти людей, які осмілюються критикувати владу, сильно загострилися; що не припинено практики психіятричних репресій, що уведено обмеження еміґрації, збільшилось переслідування і покарання за всі форми вільної інформації тощо.

У зв'язку з цим група дисидентів і оборонців людських прав, як також групи нагляду за виконанням постанов Гельсінкської Декляpaції, домагалися від лідерів західніх держав, щоб вони втрутилися до тієї справи і вимагали від уряду СССР та урядів інших комуністичних держав додержання взятих на себе зобов'язань. Ці апелі безперечно мали деякий вплив на тактику західніх демократичних урядів, як також неґативно впливали на діяльність комуністичних партій, що в свою чергу викликало подразнення в совєтських режимників і приводило до нових репресій. В Москві відчували, що вони можуть позволити собі на переведення численних арештів, засудів, застосовувати масовий терор в національних республіках без страху за наслідки чи підірвання престижу у вільному світі.

Очевидно, совєтські верховоди надіялися, що така ситуація буде продовжуватись в безконечність, і з тією надією вони збиралися приїхати літом цього року до Београду на чергову конференцію сиґнаторів Гельсінкської Декляpaції, щоб виступити там з черговим обманом Заходу. Але цим разом не щастить. До влади в З'єднаних Стейтах Америки прийшли інші люди на чолі з президентом Джіммі Картером, які включили оборону людських прав у світі у свою політичну програму і заявили, — у випадку арештів в Чехо-Словаччині і застрашувань академіка Андрея Сахарова, що порушники міжнародних договорів попадуть в конфлікт з власним народом і прийнятим у вільному світі стандартом людських прав, якщо намагатимуться замкнути уста Сахарову і продовжуватимуть нехтувати і топтати людські права у своїх країнах.

Невідомо ще, яка буде реакція Москви на цей „новий дух" Америки в обороні людських прав, але можна очікувати, що оборонці цих прав в комуністичних країнах посилять свою працю, знаючи, що за їхніми плечима стоїть західня опінія.

Передбачування Валентина Мороза, що совєтські безправ'я та нехтування і заперечування людських прав раніше чи пізніше обернуться бумеранґом проти тих, що цих безправств допускаються, здійснюється уже не тільки внутрі совєтської катівні, але і в міжнародному маштабі.

Я. Гайвас

КОНСОЛІДАЦІЯ — КОНЦЕНТРАЦІЯ — НОРМАЛІЗАЦІЯ

Два реалізми.

Конкретні тривалі успіхи всякої політичної діяльности зумовлені реальністю підходу і оцінок та послідовними конкретними діловими висновками з них. Відноситься це до всякої політики, а в першу чергу чергу до визвольної політики і революційної боротьби поневоленого народу. Підфарбовування фактів, підтягнення арґументів, заперечування існуючого укладу сил, помножування власних сил уявними розрахунками і таке ж саме поменшування і знецінювання інших, в першу чергу ворожих — це найпряміша дорога до невдачі. Значить життьовий реалізм мусить бути підставою політики. Та є справжній реалізм, а є підшивання під нього. Тобто є реалізм і „реалізм".

Різниці між ними з'ясує найкраще конкретна життьова ілюстрація. Справжня реалістична політика виходить з фактів, приємні вони чи ні; вигідні, шкідливі, чи небезпечні. Основним фактом у житті поневоленого народу є наявність окупанта, імперіялістичної сили на його території, чужої домінації. Зовсім природним явищем є, що та чужа сила в першу чергу змагає до утривалення і закріплення, і добровільно нічого не уступить. Хоч це вже бринить надокучливим трафаретом, але його завжди і на кожному кроці треба повторювати, а саме: що тільки праця й боротьба, тільки зусилля й жертви є шляхом до зміни й усунення чужої переваги. Навіть так звана дипломатична гра — завжди базована на наявності людських сил і фактичних здобутків. Здобутків на моральному й фізичному відтинках. Розрахунок на „добру волю" і на „зрозуміння" поневолювача є звичайним самообманом. Та „добра воля", „зрозуміння", навіть „гуманізм", приходять в окупанта щойно тоді, коли до цього змушують його уклад сил і невигідні для нього умови.

Тому реальною політикою є заперечення чужої системи, протиставлення їй своєї неуступчивости. Але є ще й інший „реалізм". Це той „реалізм", що задоволяється „окрушинами з панського столу", що намагається „ссати дві корови", — що пробує резиґнацією зі своїх остаточних прагнень „настроїти прихильно" імперіялістичну потугу. Очевидно, що такою тактикою не обдурити окупанта, — навпаки: він її бачить і розуміє краще всіх інших і завжди знайде засоби використати для себе.

Між реалізмом і „реалізмом" є цілий світ нюансів, починаючи від самозрозумілих і корисних часткових, поступових здобутків, а кінчаючи „валенродизмом". Та це все не заперечує основного факту, що надії на людяність, „зрозуміння" поневолюючої потуги є тільки звичайними ілюзіями, а не життьовим реалізмом

В обличчі фактів.

Вимога реалізму в політиці не обмежується тільки до відносин зі зовнішнім світом, вона не менше обов'язує і в оцінках внутрішнього життя народу й у конкретному поступуванні. У внутрішній політиці теж треба бути реалістами, а не „реалістами".

Останні тижні 1976 року принесли ланцюг подій в українському житті, а зокрема на його політичному відтинку, які були не одному „обухом по голові". Українські політичні формації зайняли публічну поставу до різних проблем українського життя, а навіть до такого „абсолютного постуляту", яким була концепція національно-політичної консолідації. Президія УНРади повідомила про невдачу й безвиглядність консолідаційних заходів на „обидвох крилах", на відтинку коаліції Світового Конгресу Вільної Української Політичної Думки (Демократичний Рух), як і на відтинку Організацій Визвольного Фронту (бандерівців).

Дехто під впливом сантиментальної реакції обурився на це повідомлення Президії УНРади, хоч воно було докладнісіньким з'ясуванням фактичного стану та було оперте на дуже виразних і остаточних заявах компетентних чинників. Президія УНРади мала тільки цивільну відвагу і почуття відповідальности перед громадою і не скрила фактів, ані їх не підмалювала, а представила такими, якими вони є. Що підтвердили обидва згадані „крила". В час видання повідомлення Президії УНРади вже на-добре була розвинулася полеміка між чинниками ДЦ УНР і Визвольним Фронтом, а вкоротці після того речник Світового Конґресу Вільної Думки, Роман Ільницький, опублікував вичерпну анонсіяцію, в якій виразно і ясно стверджено, що коаліція ОУНз-УРДП (В. Гришка)-УНДО не бачить розв'язки внутрішньо-політичної дійсности в пляні консолідації, але шукає свого власного шляху.

До цих фактів можна зайняти різні постанови. Можна зчинити колотнечу, на тему: „хто винен", в якій кожна сторона знайде доволі причин обвинувачувати в усьому всіх інших; а можна теж прийняти консолідаційні заходи за пройдений насьогодні етап і

(Закінчення на стор. 3-ій)

Володимир Мацьків

МАТИ В РОДИНІ

Кожна нація складається з родин, які приводять на світ дітей і тим самим творять нові покоління, і ці покоління та їх розвиток є головною запорукою існування даного народу.

Творцями поколінь є матері, бо ж вони дають життя своїм дітям, які разом з іншими дітьми того народу творять нове покоління.

Матері не тільки приводять на світ своїх дітей, але вони їх кормлять, опікуються ними, учать їх рідної мови, знайомлять з Божими законами та дбають про їх належне виховання. Коротко: матері віддають своїм дітям своє серце — тобто усю свою любов. Тому перед кожною матір'ю треба схилити свою голову.

Приглядаючись ближче до ролі матері, мусимо признати, що ця роля не належить до легких. Каже бо наша народна мудрість: „Дітей ховати — то камінь глодати".

Виховувати дітей—це не тільки їх кормити, вбирати, учити мови, учити ходити та відповідно поводитись. Знаємо, що кожна дитина крім тіла має ще й душу. Тому крім поживи для тіла треба ще давати дитині іншу, куди важливішу поживу для її духа, тобто розвивати спостережливість, пам'ять, уяву, волю, устійнювати характер, давати підстави релігійного життя.

Батько, який мусить працювати, щоб заробити на конечні потреби своєї родини, не все може присвячувати свій час та свої зусилля на виховання своїх дітей, хоч це є також його великим обов'язком, але він не все має змогу цей обов'язок належно виконати. Тому максимум цих обов'язків припадає на матір.

Треба теж звернути окрему увагу на те, що дитина приносить на світ багато таких властивостей, які мали її батьки, діди або й прадіди. Ці властивості як фізичні, так і духовні не завжди бувають ідеальні. Деколи вони вимагають багато труду та заходів, щоб їх дещо ушляхетнити. Знаємо теж, що алькоголізм предків дуже злосливо мститься на їх наслідниках, не раз до п'ятого покоління. І тому не диво, що одні діти бувають чемні, послушні, працьовиті; їм легко учитися і вони бувають радістю своїх батьків, але бувають і такі, яким важко зібрати свої зусилля та примусити себе до якоїсь позитивної роботи і не бути тягарем для своїх власних батьків та вчителів.

Про це все повинна добре знати та все розуміти кожна мати, щоб її виховна праця над її власними дітьми принесла належні успіхи.

Дуже добре зроблять ті молоді матері, чи кандидатки на матерів, що хотіли б якнайкраще виховати своїх дітей, коли вони, приготовляючись до своєї відповідальної праці, постараються прочитати відповідні підручники і книжки досвідчених виховників та тим самим познайомитись з різними проблемами, з якими можуть зустрінутись при виховній праці.

Належне виховання молодого покоління вимагає не тільки серця та материнської любові, але і розуму. Буває і таке, що матері, які дуже люблять своїх дітей, радо дозволили б їм і на таке, на що не міг би погодитися батько. Трапляються випадки, що мимо заборони батька, деколи мати дозволяє дитині на такі вчинки, застерігшись, щоб про те не дізнався батько. Такі вчинки допроваджують до витворення в дитини браку довір'я, браку пошани до обох батьків, і таке виховання не принесе добрих наслідків. Тому радимо, щоб у кожній нашій родині, в якій появляться деякі трудноші у виховних справах, обоє батьки спільно їх обдумували, обговорювали і доходили до спільного порозуміння, а опісля старались все це виконувати, а не кривити душею одне перед одним, що буває дуже некорисним для молодого покоління.

Дуже добре було б, якщо б наші жіночі організації присвячували більше уваги виховним справам та час до часу влаштовували відповідні доповіді для молодших матерів, враз з дискусією, або й окремі курси на виховні теми, та в той спосіб старались облегшити їх працю та відповідальність, а нашій спільноті запевнити кращу майбутність.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує інж. Лев Яцкевич

АМЕРИКА ПЕРЕД КОЛЮМБОМ

Найновішу археологічну сенсацію, що, на жаль, не найшла належного відгуку в святкуваннях 200-ліття незалежности ЗСА, становлять находки в Новій Англії, а головно на території стейтів Вермонт і Ню Гемпшир, які доказують, що Північна Америка має своє мерехтливе історичне минуле, що тягнеться безперервною ниткою впродовж 25-ти століть перед відкриттям нового світу ґенуезьким моряком-науковцем Христофором Колюмбом.

Ті археологічні знахідки - це написи, викарбовані на мурах стародавніх святинь, на камінних таблицях і нагробних каменях у різних европейських та середнєморських мовах, які свідчать про поселення тих народів на території Північної Америки багато літ до приїзду Колюмба.

Зі змісту тих написів, які вдалося відшифрувати відносно недавно, виходить недвозначно, що поселені европейські пришельці були подружені з місцевими автохтонами, нащадки яких живуть мабуть досьогодні.

Ті написи можна розподілити на кілька окремих стилів і мов, зв'язаних з національною, чи пак цивілізаційною, приналежністю перед-колюмбійських пришельців та терені Америки.

Особливе маркантними вважаються написи, найдені в половині 1975 р. на терені стейтів Нової Англії що здається є залишками стародавньої кельтською цивілізації бронзової доби та нерозгаданих досі монолітних споруд, які археологи називають „стовнгедж."

Приблизно 3,000 літ тому численним групам кельтських моряків вдалося переплисти Атлантійський океан та поселитися в Північній Америці. Вони правдоподібно приїхали з Европи шляхом через Еспанію чи Портуґалію та Канарські острови, використовуючи силу тих самих вітрів, що допомогли пізніше Колюмбові переплисти Атлантійський океан і причалити до берегів острова Сан-Сальвадор (1492).

Коли Колюмб закладав еспанські колонії в теплім підсонні Караїбського моря, холоднокровні кельти поселилися в Північній Америці. Свою колонію вони основували у підніжжі скелястих берегів Нової Англії та назвали її Аяргалон, що в кельській мові означало „країна по той бік заходу сонця". В тій колонії вони побудували на кельтський лад цілі села з мешканевими домами, святинями та кам'яними спорудами у формі великого кола.

Вони хоронили своїх померлих в гробах, на яких ставили камінні плити з викарбованими іменами та датою смерти похованого.

Виявляється, що ті кельти жили в Америці ще за часів Юлія Цезаря, бо на одному з монолітів археологи знайшли напис, присвячений великому кельтському травневому фестивалеві з поданням дат цього фестивалю в римських цифрах.

Як відомо, римські цифри, поруч з юліянським календарем, впроваджено офіційно в Римі в 46 р. до н.е. Кельти поселювалися здебільшого близько гирл численних рік; у відокремлених і затишних долинах, або на узбіччях ґір. Їх жерці-друїди будували святині та вимагані релігійним церемоніялом монолітні споруди, вживаючи для тієї мети, подібно як їх брати в Европі, великих камінних брил, що залишилися по відступаючих льодовиках.

На тих каменях вони залюбки вирізьблювали деякі символічні фігури та написи в кельтській азбуці „оґам", що нагадувала єгипетські гієрогліфи.

Слідом за кельтами приїхали до Північної Америки фенікійські купці (мешканці Кадізу), що розмовляли по-пунійському, але вживали писаної іберійської мови. Вони, подібно як кельти, залишили слід свого побуту в Америці у формі численних написів, вирізьблених на кам'яних плитах, на яких вони відмічували дату та назву „анектованих" ними територій. Багато з них залишились в Америці на-постійно, змішавшися з місцевим індіянським племенем Ванабакі.

Крім кельтів та фенікійців поселилися на Американськім континенті також баски, що основували в Пенсильвенії свою малу колонію. З інших поселенців слід відмітити лівійців та єгиптян, що причалили в мексиканській затоці та поселилися вздовж ріки Міссісіпі, залишивши багато написів, вирізьблених на кам'яних плитах і кам'яних монолітах.

Останніми пришельцями були вікінги, що причалили в затоці св.Лаврентія та впровадили своїм побутом в автохтонну мову Алонкійських індіян низку морських термінів.

Згідно з поглядом проф. Абрмана Таттена, ті 2500 літ американської передісторії зміняють докорінно погляд доцьогочасної науки на американську історію й археологію. В першій мірі вона вимагає ревізії фальшивого 300-літнього погляду науки, що Америка перед Леїф Еріксоном та Колюмбом була заселена тільки півдикими індіянськими племенами.

Борис Олександрів

„ТЕБЕ Я В ПІСНІ БАЧУ, РІДНИЙ КРАЮ"...

(Сильветка співака-артиста Йосипа Гошуляка)

(1)

У великому світі пісні й музики, де мені, не фахівцеві, але ентузіястові зі специфічними вподобаннями доводиться блукати навмання, частіше ніж де інде можна зустріти несподіванки. Такою несподіванкою років з двадцять п'ять тому була зустріч з не дуже відомим тоді, а з примхи долі не повністю оціненим і досі, співцем-артистом Йосипом Гошуляком. У якомусь малому товаристві, в 50-их роках довелося мені почути його м'який, оксамитовий, винятково барвистий бас, щось середнє між голосом Гмирі й Паторжинського, і мені здавалося дивним, що людина з таким голосом тримається переважно на периферіях широкого вокального світу. Що було причиною цього? Особиста вдача, життьові обставини, нерішучість, брак потрібних зв'язків, брак коштів — чи все разом? Чи може я, пройнятий любов'ю до пісні, зокрема - ліричної, чдовим інтерпретатором якої мені завжди здавався Гошуляк, з браку глибшого професійного розуміння справи попросту переоцінював пісенні якості мого приятеля? Цей сумнів іноді закрадався мені в душу, коли я міркував про причини його перебування дещо „позаду". Але от знову й знову слухав я його пісні, і знову й знову мені здавалось, що Йосип Гошуляк — один з найкращих співаків не лише серед нашої еміґрації, але й в міжнародному засягу.

Народжений в Україні на Поділлі, Йосип Гошуляк змалку виявляв замилування до пісні, але щойно опинившись на еміґрації, спершу в Німеччині й Голляндії (де вчився в консерваторії відомої Ель Тур, Йохи-Березенця), а пізніше в Канаді, зміг удилитися систематичній вокальній освіті. В 1954 р. він дебютував на сцені в Торонті, співаючи партію Людовіко в „Отелло" Верді. З того часу брав участь у таких постановках канадської опери: „Коронізація Попеї" Монтеверді (партія Сенеки); „Аїда" Верді (партія фараона і Рамфіса); „Тоска" Пуччіні (партія Анґелоті); „Євгеній Онєгін" Чайковського (партія Ґреміна); „Турандот" Пуччіні (партія Тімура); „Макбет" Верді (партія Банко), а також неодноразово виступав на телебаченні та численних концертах.

Усі ці виступи були прихильно, а часом і ентузіязтично оцінені музичною критикою. Одначе концертові або оперові виступи співака, навіть дуже успішні, є явищем переходово-проминальним, що тільки на відносно короткий час затримується в пам'яті. До того ж з різних причин не завжди на час виступу артистові щастить утримати себе в найкращій формі. Часом мені здавалося, що Йосип Гошуляк не давав з себе того, що безумовно міг би дати, чого від нього можна було очікувати. Це — трохи відокремлена тема, на яку, мабуть, найбільше могли б сказати самі артисти. Але, маючи це на увазі, я завжди заохочував Гошуляка наспівувати платівки. В процесі виготовлення платівки співак має можливість, якщо його не вдовольняє виконання тієї чи іншої частини твору, скореґувати сам себе — щось на зразок того, як письменник кореґує себе в коректі.

Але видати платівку, навіть при всьому розвитку сучасної звукозаписувальної технології, не така-то вже і легка справа. В гру входять кошти, а також чимало інших аспектів, про які говорити було б довго.

Під час якоїсь принагідної зустрічі з артистом, ми як завжди торкнулися проблеми співу. Скільки я себе пам'ятаю, мене завжди вабила пісня, і хоча голосу в професійно-вокальному сенсі у мене не було ніякого, я віддав би всі свої інші можливі здібності за здібність бути співаком. Я сказав Гошулякові, що, мавши такий голос як його, я співав би, мені здається, день і ніч. Він посміхнувся: „То лише так здається. Дуже часто співакові взагалі не хочеться співати. А якщо йдеться про українського співака в еміґраційних обставинах, то так буває здебільша. Мало що його стимулює до співу..."

— Але ж, — заперечив я, — стимулом для творчої праці є визнання і заохочння. Під цим оглядом, мені здається, тут все гаразд. Я сам читав деякі дуже добрі відгуки, а їх напевно було більше...

— Відгуки справді були добрі й було їх чимало — від музикологів, людей літератури й мистецтва; але ж чи справа лише в відгуках? Справа в основному в обставинах праці, у можливостях її вияву, у творчому зростанні й вдосконаленні... А під цим оглядом у нас геть кепсько... Бо чи можна назвати принагідний, раз на рік, виступ з нагоди якоїсь імпрези-академії можливістю вияву і зростання?

Я виявив бажання познайомитися з пресовими та листовними відгуками на концертові та радіотелевізійні виступи Гошуляка, і ми пішли протоптаною в снігу стежкою до апартаменту, де живе артист. „Ось, — сказав він, виймаючи з письмового стола велику папку, — дещо зібране, а дещо й розгубилось". З цікавістю переглядаю витинки з української і англійської преси.

Після одного з Гошулякових виступів на телевізійній мережі СБС в 1959 р. відомий канадський коментатор Дейв Робертсон писав:

> „Чи вірите в привиди? Я не вірив, поки на недільній телевізії не почув, як несподівано заспівав у програмі „Рапсодія" покійний великий російський бас Ф. Шаляпін. Розвідавши, я виявив, що власником цього шаляпінського голосу був пан на ім'я Йосип Гошуляк, що еміґрував сюди з України...

— Так, — сказав я, — відгук абсолютно суперлятивний, а одночасно й обов'язуючий. Цікаво, що його порада видати платівку дивним чином збігається з такою самою моєю порадою, хоч я і не музичний критик...

— На той час, — заперечив Гошуляк, — я не мав спромоги видати платівку. До того ж, як і кожний артист, я волів концертувати. Бо артист — лиш тоді артист, коли він на сцені. Ці концерти, щоправда, не приносили мені великого фінансового успіху, але... чи матеріяльний успіх завжди найважливіший? Ось відгуки:

> „Мені доводилося вже писати про нашого співака кілька разів, ще від перших його кроків у світ великого мистецтва — співу... Я писав про „чудовий голос-бас" нашого артиста, що той голос „вирівняний, що артист має зразкову дикцію, що він доречно й пластично розгортає тексто-музичні образи і ін.". (Павло Маценко, „Новий Шлях", 9-го грудня 1972 р.).

> „Одним із важливих пунктів у співі є кантилена або бельканто, яким наш співак майстерно володіє. Голос — центральний бас (що не дуже часто зустрічається) — виділяється природною красою і винятковою рівністю. Діяпазон — широкий. Артист Йосип Гошуляк має голос кар'єрний". (Дометій Йоха-Березенець, „Українські Вісті", 14 грудня 1972 р.).

(Продовження буде)

КОНСОЛІДАЦІЯ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

шукати розв'язок у зовсім іншому пляні.

Чому до цього дійшло?

Напевно більшість з нас погодиться на тому, що не слід товктися на місці, а треба просуватися вперед. Щоб це зробити, треба зрозуміти, чому поодинокі формації зайняли саме таку постанову, як це з'ясовано вгорі.

Угрупування Української Національної Ради й Організації Визвольного Фронту спрямовані всіми своїми зусиллями на збереження і розбудову існуючого стану в українському житті. Угрупування Демократичного Руху, одні свідомо, а другі під їхнім впливом, спрямували всі свої зусилля на шукання нового, як під оглядом політичних позицій, так і під оглядом метод, засобів та тактики. Значить, обидва ці „світи" своїм зором спрямовані у протилежних напрямках. І тому їхні розмови позбавлені спільного ґрунту, а аргументи другої сторони звучать непереконливо і чужо.

Неможливість порозуміння між середовищами УНРади і Організаціями Визвольного Фронту випливає з диспропорції числа, сил і засобів одних і других, з традиційних групово-політичних настанов і з поточних організаційних потреб.

На жаль, не можна теж замовчати величезного співчинника, яким є особисті стосунки між нашими керівними політичними діячами, які здебільшого є глумом над принятими в політичному світі нормами.

Що ж далі та з чого починати?

Не зважаючи на це все, а може навіть власне через нього, українські політичні формації мусять наново взятися до розв'язки проблеми співвідношень між ними і співпраці. Без цього вони не лише не виконають своєї функції, але власними руками творять підстави для свого занепаду.

Коли не вийшла консолідація і коли вона, як бачимо ми сьогодні, неможлива, тоді треба шукати інших доріг і плятформ. Про ті інші дороги і плятформи вже не раз була мова. Це координація наших зусиль і концентрація наших сил. І це є не лише під сучасну пору єдине на потребу, але і єдино можливе.

Тільки від чого почати?

Починати треба від нормалізації нашого внутрішнього політичного життя. Аж сором признатися, що перший крок до цього — це створення людських відносин між поодинокими лідерами і між членством різних середовищ і формацій. Без цього годі говорити про координацію і концентрацію. Як можуть координувати свою діяльність і різні свої виступи, як можуть концентрувати свої організовані сили люди, які паплюжать себе взаємно, зміщнюють взаємно свої моральні вартості, легковажать одні одних під інтелектуальним оглядом. А всі ж вони — продукт того самого минулого, органічна частина того самого українського цілого, і, хоч належать до різних згуртувань і шукають різних шляхів у своїй політичній діяльності, — їхній патріотизм, відданість загальній справі небагато різняться між собою.

Роковини в Клівленді...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

вою українського народу — це колонія Москви.

Опісля говорила англійською мовою конгресменка Мері Ровз Окар. Вона заявила, що почала свою працю у Конгресі недавно, 4 січня 1977 р., і її перший виступ у Конгресі-це її внесок про політичне становище України, політв'язнів українців і змагання українського народу, щоб скинути чуже ярмо. Її внесок зареєстрований у Конгресових рекордах під ч. 1, Vol. 123 з датою 19 січня 1977 року.

З черги д-р Футей попросив до слова шерифа повіту Магонінг Михайла Яроша, який привітав святочний збір українською і англійською мовами. Він заявив, що дуже гордий за своє українське походження, а знання української мови завдячує своїм батькам, головно матері, та новим українським еміґрантам після війни.

Після формальної частини святочної програми відбулася вечеря, яку започаткував молитвою і поблагословив о. дек. Ярослав Сірко.

У мистецькій частині програми, після вечері, обдарована співачка-солістка Галя Яцишин виконала ряд пісень при акомпаніяменті Олі Винницької.

Пані В. Кавка в супроводі молодого бандуриста М. Дейчаківського виконала речитатив „Дума". Прикрасою святкувань був виступ відомого чоловічого хору „Дніпро" під мистецьким керівництвом Е. О. Садовського. Хор виконав декілька пісень. Хорові акомпанювала Галя Яцишин.

На закінчення — хор „Дніпро" разом з усіма присутніми відспівали український національний гимн. Відтак почався баль під звуки оркестри „Дніпро" з Ню Йорку — керівник Строцький.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

ЛИСТ Д—РА САХАРОВА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

з контактуванням. Телефонічний контакт із Заходом зовсім заблокований,і жадні телефони до мене не доходять. Мені немає найменшого змислу йти до телефонічної станції, тому, що завжди мені кажуть, що ті, до яких я телефоную, не відповідають (за мною постійно пильно слідкують).

Ми не можемо скреслити ніякого прізвища з цієї листи. Це є головна листа, одначе є ще дуже багато інших, які потребують допомоги.

1. Ковалів; 2. Світличний; 3. Романюк; 4. Джемілєв; 5. Глузман; 6. Рубан; 7. Федоров; 8. Вінс; 9. Штерн; 10. Мороз; 11. Сергієнко; 12. Макаренко; 13. Пронюк; 14. Семенова; 15. Федоренко.

Я також зокрема Вас прошу підняти голос в обороні Мігайла Мігайлова (югославський письменник) авторів „Хартії 77", у Чехо-Словаччині, Робітничого Комітету в Польщі.

Чи Ви знаєте правду про жалюгідне становище релігії у СССР? Про приниженну ситуацію тих релігій, на які власті дозволили; про переслідування баптистів; правдивої Православної Церкви; пентекостів, уніятів та інших; про те, що від батьків з релігійними переконаннями забирають дітей. (Вінс є найбільш відомим прикладом), і навіть про убивства, наприклад, баптист Бібленко.

Терор застосовано також до інших груп дисидентів. На протязі останнього року ми знаємо про убивства дисидентів, яких зовсім не переслухувано. Найбільш відомим прикладом цього є поет і перекладач Констянтин Богатирьов.

Питання контакту є незвичайно важливе, зокрема для моєї громадської активности і для руху в справі людських прав у цій країні. Тому у зв'язку з цим я закликаю Вас вжити заходів на міжнародному форумі.

Із найглибшою пошаною
Андрей Сахаров

21-го січня 1977

Н. Й. Таймс ідентифікує названих Сахаровим політв'язнів

Андрей Д. Сахаров у листі до президента Картера, назвав 15-ох дисидентів, які потребують допомоги. „Ню Йорк Таймс" з 29-го січня у кореспонденції з Вашінгтону подав такі ближчі пояснення щодо названих дисидентів:

Сергій Ковальов — біолог і представник Міжнародної Амнестії, засуджений на сім років концтабору.

Іван Світличний — український націоналістичний поет, засуджений на концтабір.

Василь Романюк — український православний священик, перебуває на голодовому страйку в концтаборі, домагаючись Біблії.

Мустафа Джемілєв, кримсько-татарський провідник, в останньому році знову засуджений на два з половиною роки за наклепи на Совєтський Союз.

Семен Глузман — психіятр, який станув в обороні відставного генерала Петра Григоренка, що перебував в психушці; тоді Глузмана засуджено на заслання до концтабору.

Петро Рубан — присуджений на вісім років концтабору, а потім на п'ять років внутрішнього екзилю за те, що зробив дерев'яну копію Статуї Свободи в пошануванні 200-річчя Незалежности Америки.

Юрій Фьодоров, останньо заарештований.

Григорій Вінс — провідний священик у Баптистській Церкві, не признаній совєтськими властями, засланий до концтабору.

Михайло Штерн, засуджений на вісім років за хабарництво і корупцію, після виемігрування його двох синів до Ізраїля.

Валентин Мороз — добре відомий український історик, знову засуджений до концтабору праці.

Олександер Сергієнко, хворий на туберкульозу, знаходиться у Владимірській тюрмі.

Михайло Макаренко — історик мистецтва, засуджений і засланий до концтабору.

Євген Пронюк, українець, — засуджений і засланий до концтабору праці.

Марія Семьонова, засуджена втретє за активність у „правдивій" Православній Церкві, не признаній властями.

Василь Федоренко, український політичний в'язень — перебуває на голодовому страйку від грудня 1975 р.

Українська група для сприяння Гельсінкських домовлень видала заклик до американських і канадських комуністів

Ню Йорк. — Комітет Оборони Радянських Політичних В'язнів інформує, що на Захід продістався новий документ Української Громадської Групи для сприяння Гельсінкських домовлень. Документ який адресований до американської і канадської комуністичних партій, апелює, щоб ці дві партії виступили в обороні „їхніх товаришів" зі Совєтської Групи для сприяння гельсінкських домовлень та щоб вимагали від совєтських властей здержання дальших репресій проти них. В заклику до компартій ЗСА і Канади Українська Група спияння заявляє, що безпека Юрія Орлова, Людмили Алексєєвої та Александра Гінзбурга, членів московської групи сприяння, будуть під загрозою „якщо вільний світ не стане в їхній обороні". Члени Української Групи сприяння заявляють, що треба не лише обурюватися порушенням людських прав в Чіле, але всюди, де такі порушення трапляються.

Як відомо з західньої преси, з початком нового року совєтські власті провели нову кампанію переслідувань, допитів і обшуків проти московських дисидентів. Документ Української Групи сприяння Гельсінкських домовлень інформує, що в час цих обшуків сконфісковано ряд документів та гроші з фонду допомоги політичним в'язням, який влаштував російський письменник Олександер Солженіцин.

Медичні досліди в американській амбасаді в Москві будуть поширені

Москва. — Американська амбасада в Москві поширить свої медичні досліди крови і води в будинках, у яких урядують або мешкають дипломати ЗСА чи їхні родини. Спеціялісти зокрема досліджуватимуть хворобу крови і питну воду, в якій останньо знайдено сліди отрутних речовин цінкалію і ртуті. Рівень цих речовин такий високий, що лікарі висловили побоювання за здоров'я мешканців в контрольованих американцями будинках. Розбудова дослідної лябораторії дасть можливість службовикам амбасади і всім зацікавленим американцям частіше контролювати свою кров і здоров'я взагалі, бо від останнього випадку бомбардування совєтами будинку амбасади ЗСА радіяційними хвилями, траплялося багато випадків захворювань на невияснену хворобу.

КОМІТЕТИ ОБОРОНИ МОРОЗА

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Україні. 4. Конференція покликає до життя Координаційну комісію, до якої входять по одному представникові від кожної групи, яка є контактним тілом між конференціями і яка підготовляє кожну наступну конференцію.

До такої першої Координаційної комісії увійшли: У. Мазуркевич (Комітет оборони В. Мороза у Філядельфії), Микола Липовецький (Комітет оборони В. Мороза в Торонті), Наталка Стрілецька (Комітет оборони В. Мороза в Монтреалі), У. Ольшанівська (Комітет оборони В. Мороза в Ню Джерзі), Роман Чайковський (Комітет оборони українських політичних в'язнів в Нюарку), Петро Фединський (,,Смолоскип'', Клівленд), Степан Вольгаш (Комітет оборони радянських політичних в'язнів в Ню Йорку).

Конференція прийняла постанови в таких справах: всецілої підтримки Київської Групи сприяння Гельсінським угодам в Україні; телеграм і листів до президента Джіммі Картера та ряду членів нової Адміністрації; підтримка Кестон коледжу в Англії; всесторонніх акцій в обороні українських політв'язнів; виїзду бажаючих українських політв'язнів з їхніми родинами до ЗСА або Канади; створення Української Антидефамаційної Ліги в Америці. Конференція рішила рівнож створити мінімальний 10.000-доляровий фонд для акцій в обороні українських політв'язнів, збірку на який започаткує Комітет оборони В. Мороза у Філядельфії при допомозі всіх інших комітетів і організацій.

Увечорі того ж дня в авдиторії коледжу відбулася зустріч представників комітетів з українським громадянством, в якій взяло участь біля 300 осіб. На зустрічі, якою кермувала Орися Гевка з Філядельфійського Комітету оборони В. Мороза, виступила У. Мазуркевич, яка поінформувала про перебіг Конференції. З доповідями виступили: д-р Анатоль Бедрій, бувший головний редактор ,,Шляху Перемоги'' — ,,Міжнародне значення сучасної визвольної боротьби в Україні''; адв. Константин Ваньо (УККА) — ,,Потреба створення української антидефамаційної іги; д-р Андрій Зварун, голова Вашінгтонгського українського комітету сприяння Гельсінкським угодам в Україні — ,,Легальна база оборони українських політв'язнів''; ред. Осип Зінкевич (,,Смолоскип'') — ,,Погляд на події в Україні''. В часі цієї зустрічі Роман Чайковський відчитав постанови Конференції, які підготовила Резолюційна комісія в складі: Ігор Ольшанівський, Р. Чайковський, Е. Савчак, Маруся Проскуренко і Богдан Керечинський.

В часі зустрічі Ігор Мірчук виступив з коротким словом з нагоди річниці битви під Крутами.

В мистецькій частині виступали: Зоряна Луцька, яка рецитувала вірш Олеся Бердника ,,Золоті ворота''; Дора Варварів — з рецитацією вірша Святослава Караванського ,,До совісти світу''; ансамбль ,,Сопілка'' в складі: Орися Штинь-Гевка, Маруся Штинь, Галя Козак-Хапко, Володимир Хапко і Маруся Бандера.

В залі зустрічі була влаштована виставка оригіналів українського самвидаву, яку підготовив ,,Смолоскип'', і матеріялів оборони українських політв'язнів, які влаштувала Н. Стрілецька з Монтреалю.

За три тижні надійшло понад 2,000 дол. на Фонд ,,Українська Опера"

Ню Йорк, (Н.Н).—У понеділок 10-го січня ц.р., у Канцелярії УККА у Ню Йорку відбулося поширене засідання ініціятивного комітету Фонду і Корпорації ,,Українська Опера". Взяли участь: мґр І. Базарко, оперові солісти Галина Андреадіс та Лев Рейнарович, Аня Рейнарович, інж. Микола Андреадіс, режисер і актор Ст. Крижанівський, інж. Р. Раковський, адвокат д-р А. Лозинський і як пресовий представник—ред. Л. Полтава.

Після інформації інж. Миколи Андреадіса про зачартерування Фундації ,,Українська Опера" та надходження на протязі трьох тижнів понад 2,000 дол. пожертв, особливо при розрахунках за платівку ,,Білі лебеді" Галини Андреадіс та платтівку ,,Модерні українські пісні" П. Шамо (які передали прибуток з платівок на ціль Фундації),—д-р Аскольд Лозинський зробив докладний перегляд пропонованого Статуту Корпорації ,,Українська Опера". Цей проєкт прийняла ініціятивна група після докладного обговорення. Корпорація матиме обрану членством Управу, котра буде старатися про збір фондів, а також Театральну Дирекцію, яка відповідатиме за плянування та рівень оперових українських вистав у різних містах ЗСА. Звичайні члени вплачуватимуть 10 дол. річно; Почесним членом стане той, хто вплатить одноразово 1,000 дол. і вище. Корпорація ,,Українська Опера" буде зареєстрована в американському уряді як неприбуткова громадська установа. Стейтові власті вплачуватимуть 1 доляр до Фундації за кожний зібраний 1 дол. між українцями. Членами Корпорації можуть ставати також установи та організації.

В організаційному періоді Корпорації за контролю фінансових справ відповідає д-р Володимир Нестерчук; на відповідального за мистецьку частину запрошено відомого режисера і актора маестра Степана Крижанівського. Вже розпочався підбір кандидатів до оперового складу, з особливою увагою до молодих сил, випускників різних музично - вокальних шкіл у Америці.

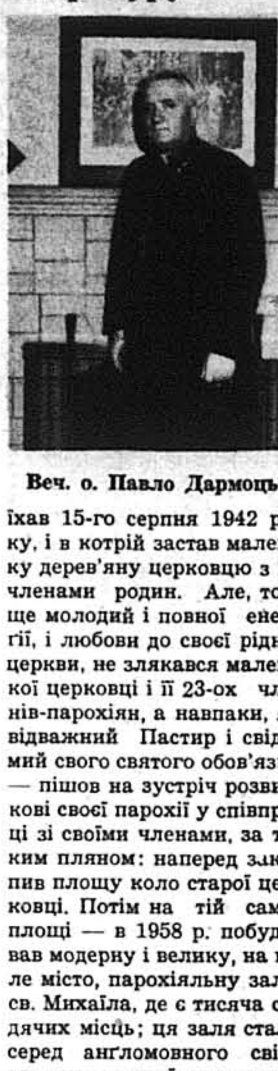
Корпорація ,,Українська Опера" постала наприкінці минулого року з ініціятиви інженера-будівельника Миколи Андреадіса, чоловіка відомої оперової солістки п-і Галини Андреадіс. Корпорація ставить собі за завдання плекати і розвивати українське національне оперове мистецтво в той час, коли відчувається спад рівня мистецького й культурного життя за океаном, а в Україні московський окупант примусово російщить українські оперові театри, зокрема в Харкові, Дніпропетровському, Одесі та були вже навіть спроби вистав російською, чужою мовою, опер в Ужгороді.

Бажаючих фінансово підтримати цей замір прохають надсилати пожертви на адресу:

Ukrainian Opera
P.O. Box 265
Mastic, N.Y. 11950

Отець пресв. Павло Дармоць відійшов на емеритуру

Тернистий шлях українського православного священика — о. пресв. П. Дармоця, який саме 23-го травня м.р. відсвяткував — заслужений Богом і своїм народом — день своєї емеритури благодарственною Богослужбою, що її відправили сусідні отці, на чолі зі своїм списконом — Константином з Чікаґо, так і всегромадським бенкетом в якому взяли участь і англомовні гості з Геммонду. Отець Павло Дармоць з Божого провидіння відійшов на пів інвалідом від Христового престолу, позбавлений ходу і зору.

Веч. о. Павло Дармоць

Довгий це був шлях, а нерідко і тернистий, бо неодне довелося йому пережити і в Рідному Краю в часі своїх студій, коли його переслідувала польська поліція і під час душпастирської праці у ЗСА.

Коли немічний отець-емерит розказує нині про свій життьовий шлях, начебтє залишала його хвороба. Здається, що то все було ще недавно. А це вже прейшло 67 років, а втому 36 років самої лише священичої праці в Христовому винограднику.

Народився о. Павло Дармоць 3-го серпня 1909 р. в селі Могильниця пов. Терембовля, у Західній Україні. Початкову освіту здобув в рідному селі, а до гімназії ходив у Рогатині, Тернополі і в Чорткові. По закінченню гімназії вступив на музичні та диригентські студії до Музичного Інституту ім. М. Лисенка у Тернополі, а відтак продовжував і поглиблював їх в польській державній школі ім. Монюшки у Львові.

Відтак у 1931 році виїхав до Праги Чехо-Словаччини, де і вступив до Богословського Інституту, який тоді очолював архиєпископ Саватій.

Після трьох і пів року Богословських студій у 1935 році повернувся на рідні землі додому, де в той час він під наглядом польської поліції організував мистецькі хорові одиниці і дуті орхестри і ними диригував в таких місцевостях: хоро-спів — в Тернопільській гімназії і в Філії ,,Просвіта'' в Рогатині, відтак окрім свого рідного села в таких селах: Романівка і Глубічок Великий, хор і оркестра в селі Ласківці.

Напередодні 2-ої світової війни — в 1939 році він виїхав до Північної Америки, де і дальше продовжував свої студії в Теологічнім Семінарі св. Володимира при Колюмбійськім університеті в Ню Йорку, де і їх закінчив.

Дня 12 травня 1940 р. одружився з Ольгою Малігловкою, а два місяці пізніше — 12 липня ц.р. отримав священичі освячення від Єпископа Богдана в Ню Йорку.

Першою парохією, тоді нововисвяченого о. П. Дармоця була церква св. Марії в Мілвокі, Виск.

Друга і остання парохія — св. Арх. Михаїла в Геммонді, Інд., до котрої приїхав 15-го серпня 1942 року, і в котрій застав малень ку дерев'яну церковцю з 23 членами родин. Але, тоді ще молодий і повної енергії, і любови до своєї рідної церкви, не злякався малень кої церковці і її 23-ох членів-парохіян, а навпаки, як відважний Пастир і свідомий свого святого обов'язку — пішов на зустріч розвиткові своєї парохії у співпраці зі своїми членами, за таким пляном: наперед закупив площу коло старої церковці. Потім на тій самій площі — в 1958 р. побудував модерну і велику, на ціле місто, парохіяльну залю св. Михаїла, де є тисяча сидячих місць; ця заля стала серед анґломовного світу реклямою українського жит тя Геммонду, про що була згадка інж. С. Куропася на сторінках ,,Свободи" п.н. ,,Геммонд будує Народний Дім".

Останнє і найбільше чудо, яке вчинив на хвалу Бога і свого народу, це в 1975-76 роках збудував і посвятив новий мільйоновий Храм Божий в стилі козаць кого барокко. Ця церква за словами посадника міста та інших мистецтвознавців ста ла прикрасою не тільки Геммонду і стейту Індіяна, але й цілої Америки зі 130 членами на чолі.

Помимо занять на парохіяльній ниві і душпастирської праці о. пресвітер П. Дармоць вміру своїх сил і часу допомагав поселитись в Геммонді, новим еміґрантам, яким шукав мешкання і праці, а між ними авторові цих рядків.

Отець П. Дармоць активно працював на національно-громадській ниві для української справи, беручи живу участь у всіх національних святах з рамени своєї церкви з місцевим Від. УККА.

Не в меншій мірі і був пропаґандистом місцевого 107 Відділу УНСоюзу, котрий діяв і розвивався при його церкві і під його омофором.

Отець-емерит має дружину Ольгу, сина Дениса, невістку Шері та сестру і шваґра — Пахоликів на Фльориді. Живе, як Христовий інвалід при тій самій парохії, для котрої 33 і пів року працював і віддав всю свою життьову снагу.

Місце уступаючого отцяемерита зайняв о. Іван Шарба з парохії св. Володимира в Ембрічі, Пенсилвенія.

Микола Возняк

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

МАРІЯ РУБАХА, довголітня членка УНС 20-го Відд. в Детройт, Міш., померла 27 грудня 1976 р. на 78 р. ж. Нар. в с. Савчин, пов. Сокаль, Україна, і стала членкою УНС 1929 р. Полишила в смутку [redacted] і Івана, доньку Катерину, невісток, зятя і 4 внуків. Похорон відбувся 31 грудня 1976 р. на цвинтарі Мт. Олівет в Детройті, Міш.

Вічна Їй Пам'ять!

Р. Куропась, секр.

ВОЛОДИМИР ҐАНЧАР — член УНС Т-ва ім. М. Грушевського 374 Від. в Бостоні, Масс., помер 10 листопада 1976 р. на 50 році життя. Нар. в с. Мозолівка, пов. Підгайці, Україна, і став членом УНС в 1957 р. Полишив у смутку дружину Марію, сина Ореста, доньку Анну, невістку Меланію. Похорон відбувся 13 листопада 1976 р. на цвинтарі св. Михайла в Бостоні, Масс.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Гетьманський, секр.

ДМИТРО РОМАНІВ, член УНС Т-ва ім. Ів.Франка 93 Відд. в Централ Фолс, Р. Ай.,помер 29 грудня 1976 р. на 78-му р. життя. Нар. в Томашівці, Україна, і став членом УНС в 1957 р. Полишив у смутку дружину Магду, дочку Ольгу, дві пасербиці: Ірку і Анну, трьох зятів, 4 внуки і правнучку. Похорон відбувся 30 грудня 1976 року на цвинтарі св. Михаїла в Блекстон, Масс., Вунсокет, Р. Ай.

Вічна Йому Пам'ять!

І. Данилюк, секр.

ВІТАЛІЙ ІВАЩЕНКО, член УНС Т-ва ім. Лесі Українки 226 Відд. в Денвер, Кольорадо, помер 11 грудня 1976 р. Став членом УНС в 1951 р. Полишив у смутку дружину Ольгу та сина і дочку.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Кальба, секр.

МИКОЛА ДЗЯБЕНКО — член УНС 489 Відд. в Ню Йорку, помер 19 листопада 1976 р. на 52 р. життя. Нар. в Матяшівці, Полтавської обл., Україна, і став членом УНС в 1976 р. Полишив в смутку матір, сестру, шваґра і двох племінників. Похорон відбувся 23 листопада 1976 року на укр. православному цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

М. Шпитко, секр.

ІВАН МАНИЛО, письменник-байкар, член УНС Т-ва Свобода 25 Відд. в Джерзі Сіти, Н. Дж., помер 26грудня 1976 року на 59 р. ж. Нар. в Україні і став членом УНС в 1964 р. Полишив у смутку дружину Ліду і рідню. Похорон відбувся 30-го грудня 1976 р. на укр. православному цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа Відділу

ОЛЬГА ПАДУС, — довголітня членка УНС Т-ва ім. А. Гончаренка 204 Відд. в Ню Йорку, Н. Й., померла 17 грудня 1976 р. Нар. в Аллентавн. Па., і стала членкою УНС в 1924 р. Полишила в смутку сестри: Катерину і Сузан. Похорон відбувся 21 грудня 1976, на цвинтарі Пресв. Серця в Вайтголл, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Др В. Палідвор, секр.

ПЕТРО РОМАН, довголітній член і предсідник УНС Б-ва св. ап. Петра і Павла 254 Відд. в Ню Брітан, Конн., помер 1-го січня 1977 р. на 62-му р. ж. Нар. в Санок, Україна, і став членом УНС в 1948 р. Полишив в смутку три сестри і брата. Похорон відбувся на цвинтарі укр. православної церкви св. Марії в Ню Брітан, Конн.

Вічна Йому Пам'ять!

В. Романишин, секр.

ТАРЗАН, Ч.7695. — Я знайшла щось дорогоцінне

Тепер ти знаєш, Тарзане, чому я заатакував тебе, думаючи, що ти є Абул!

Тепер, коли він мертвий, ми ніколи не будемо знати, чи він найшов дорогоцінні камені Сафії...

І я не дбаю, Тарзане! Я знайшла щось багато більш дорогоцінне...

Під час нашого тяжкого випробування ми навчилися шанувати і любити себе взаімно... Моє одиноке бажання тепер —стати дружиною Курта!

Це прекрасно!